

Otázky z předmětu Mezinárodní právo veřejné

Obecná část

1. Charakteristika tradičního a soudobého mezinárodního práva (vývoj doktríny mezinárodního práva ve vztahu k jeho pojmu)
2. Subjektivita v mezinárodním právu a judikatuře mezinárodních soudů
3. Stát jako subjekt mezinárodního práva (rozbor státnosti)
4. Obsah práva národů na sebeurčení
5. Mezinárodní organizace jako subjekty mezinárodního práva (doktríny subjektivity, mezinárodní praxe)
6. Jednotlivec v mezinárodním právu (otázka jeho postavení a mezinárodněprávní subjektivity)
7. Povaha a postavení pramenů mezinárodního práva (formální a materiální prameny, základní a pomocné)
8. Dispozitivní a kogentní normy, pravidla *soft law* a *hard law*
9. Imperativní normy (*ius cogens*) v mezinárodním právu (judikatura mezinárodních soudů)
10. Mezinárodní obyčej a důvody jeho závaznosti (judikatura mezinárodních soudů)
11. Obecné zásady právní a ekvita jako prameny mezinárodního práva
12. Jednostranné mezinárodněprávní akty států
13. Akty orgánů mezinárodních organizací (povaha rezolucí orgánů OSN)
14. Výklad v mezinárodním právu (doktríny, účel a metody); výklad mezinárodních smluv
15. Mezinárodněprávní odpovědnost (vývoj doktríny a mezinárodní praxe)
16. Struktura mezinárodněprávní odpovědnosti za protiprávní chování
17. Okolnosti vylučující protiprávnost
18. Obsah odpovědnostní povinnosti jako právního následku protiprávního chování
19. Odpovědnost za škodlivé následky činností nezakázaných mezinárodním právem (judikatura mezinárodních soudů)
20. Donucení v mezinárodním právu (charakteristika, vývoj doktríny a mezinárodní praxe)
21. Individuální a kolektivní formy donucení; sankční mechanismus Rady bezpečnosti OSN a jeho efektivita
22. Kontrola v mezinárodním právu
23. Sebeobrana v mezinárodním právu (charakteristika ozbrojeného útoku, obsah práva na sebeobranu, formy)
24. Prostředky řešení mezinárodních sporů (rozsudková a posudková jurisdikce Mezinárodního soudního dvora)
25. Zákaz použití síly a hrozby silou v soudobém mezinárodním právu a jeho výjimky
26. Zločiny podle mezinárodního práva a jejich mezinárodněprávní postih
27. Vztah mezinárodního práva a vnitrostátního práva (teoretické koncepce a praktická řešení)
28. Vymezení pojmu 'recepce' a druhy recepce
29. Recepce jednotlivých pramenů mezinárodního práva do práva vnitrostátního v podmínkách ČR
30. Postavení mezinárodních smluv ve vnitrostátním právu ČR (judikatura Ústavního soudu ČR)

Zvláštní část

1. Územní nároky a nabývání území (historická a soudobá praxe)
2. Pojem *'terra nullius'*, *'res communis omnium'* a *'společného dědictví lidstva'*
3. Právní režim státního území, nabývání a ztráta státního území; státní hranice a pohraniční režimy
4. Sukcese do mezinárodních smluv (československý případ)
5. Sukcese do státního majetku, archivů a dluhů a sukcese do členství v mezinárodních organizacích (československý případ)
6. Územní suverenity a územní výsost (extraterritorialita, úplné a výlučné omezení územní suverenity států)
7. Právní režim pobřežního moře a právo pokojného proplutí, vnitřních vod a přístavů
8. Právní režim volného moře, souostrovního státu, výlučného hospodářského pásma, a pevninské mělčiny
9. Právní režimy v mezinárodním právu (Antarktida, výzkumu a využívání kosmického prostoru a postavení Měsíce a nebeských těles)
10. Význam a funkce státního občanství v mezinárodním právu (judikatura mezinárodních soudů)
11. Právní postavení cizinců, postavení osob bez státní příslušnosti, druhy cizineckých režimů; azyl a postavení uprchlíků
12. Diplomatičká ochrana
13. Vnitrostátní orgány pro mezinárodní styky (imunita státu, imunita hlavy státu), zahraniční orgány pro mezinárodní styky
14. Diplomatičké výsady a imunity (územní, časový, věcný a osobní rozsah)
15. Konzulární výsady a imunity (územní, časový, věcný a osobní rozsah)
16. Mezinárodní organizace univerzální povahy (účel, druhy, funkce, členství)
17. Mezinárodní organizace regionální povahy (účel, druhy, funkce, členství)
18. Mezinárodní tribunály zřízené za účelem potrestání zločinů proti lidskosti, válečných zločinů a genocidy
19. Mezinárodní soudní dvůr OSN a vývoj jeho judikatury
20. Vznik závaznosti mezinárodních smluv
21. Neplatnost mezinárodních smluv
22. Výhrady k mezinárodním smlouvám

Univerzální a partikulární ochrana lidských práv

1. Mezinárodní právo lidských práv (vznik a charakteristické rysy)
2. Kontrola a garance uplatňování lidských práv na mezinárodní úrovni
3. Zvláštnosti mezinárodních smluv o lidských právech
4. Všeobecná deklarace lidských práv
5. Výbor pro lidská práva (složení, pravomoci a kompetence)
6. Pakt o občanských a politických právech a jeho dodatkové protokoly
7. Pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech
8. Práva kolektivní a práva individuální se skupinovým výkonem
9. Právo národů na sebeurčení a lidská práva
10. Hmotná práva v Evropské úmluvě a v protokolech k ní (judikatura)
11. Reforma kontrolního systému Evropské úmluvy (11. protokol)
12. Restituce před Evropským soudem pro lidská práva a Výborem pro lidská práva
13. Specifické problémy států střední a východní Evropy v judikátech Evropského soudu pro lidská práva a Výboru pro lidská práva

14. Evropská unie a ochrana lidských práv (geneze)
15. 14. protokol k Evropské úmluvě o lidských právech
16. Důvody vzniku evropského systému ochrany lidských práv a jeho rozdíly od systému univerzálního
17. Neúspěch reformy kontrolního systému lidských práv v Evropě (od 11. ke 14. protokolu)
18. Možnosti vývoje evropského kontrolního systému po ratifikaci 14. protokolu.
19. Stěžejní rozsudky Evropského soudu pro lidská práva

Mezinárodní právo humanitární a trestní

1. Definice a právní pojetí (účel a předmět) mezinárodního práva humanitárního (tzv. haagské a ženevské právo)
2. Prameny a zásady humanitárního práva
3. Vztah mezi *ius in bello* a *ius ad (contra) bellum*
4. Zásada lidskosti, zásada rozlišování mezi civilním obyvatelstvem a kombatanty (objekty civilního rázu a vojenskými objekty)
5. Zásada vojenské nutnosti a zásada přiměřenosti (proporcionality)
6. Druhy ozbrojených konfliktů (mezinárodní a nemezinárodní)
7. Prostředky vedení války (volba není neomezená) a užití zbraní (zbraně působící nadměrná zranění, zbytečné útrapy či s nerozlišujícími účinky)
8. Metody vedení války (dovolené a zakázané)
9. Ochrana zdravotního a duchovního personálu
10. Nakládání s raněnými, nemocnými (vyhledávání, sebrání, ošetření), trosečníky a se zemřelými
11. Kombatanti a postavení válečných zajatců
12. Právní postavení, zásady a úloha Mezinárodního výboru Červeného kříže
13. Individuální trestní odpovědnost podle mezinárodního práva (*actus reus a mens rea*)
14. Válečné zločiny a jejich trestání podle mezinárodního práva; od Norimberského tribunálu ke stálému soudu
15. Mezinárodní trestní soud a ČR